

Motion till riksdagen 2025/26:933

av **Jamal El-Haj (-)**

Kunskap om de semitiska folkens historia och kulturarv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka undervisningen i historia och kultur kring de semitiska folkens bidrag, särskilt i skolans läroplaner, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja forskning och folkbildning som syftar till att öka kunskapen om semitiska språk och deras historiska betydelse och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma de semitiska folkens mångfald i samband med nationella kultur- och utbildningsinsatser för att motverka förenklade och snedvridna tolkningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Begreppet semitiska folk används ofta men betyder olika saker beroende på sammanhang. I grunden är det inte en beteckning på ett enhetligt folk, utan en språklig och kulturell kategori som omfattar en rad olika grupper genom historien. Termen har sitt ursprung i bibelns berättelser om Noas son Sem, men etablerades på 1700-talet av språkforskare för att beskriva en särskild språkfamilj. I dag används ordet framför allt i vetenskapliga och historiska sammanhang, men också i vardagligt språk, inte minst genom begreppet antisemitism.

De semitiska språken utgör en gren av den större afroasiatiska språkfamiljen. Bland de mest kända språken finns arabiska, hebreiska, arameiska, amhariska och tigrinska. Många av dessa talas fortfarande av tiotals miljoner människor, medan andra endast är kända från inskrifter och texter. Hit hör forntida språk som akkadiska, feniciska och ugaritiska.

Till de tidiga semitiska folken räknas bland andra akkadierna i Mesopotamien, som redan under 2000-talet f.v.t. (före vår tideräkning) skapade världens första kända imperium. Assyrier och babylonier fortsatte denna tradition och satte djupa spår i regionens historia. Fenicierna vid östra Medelhavets kust utvecklade ett handelsimperium och ett alfabet som senare inspirerade grekerna och därmed hela den västerländska skrifttraditionen. Hebréerna, förfäder till det judiska folket, bidrog med religiösa idéer som fått enorm betydelse för kristendom och islam. Araméerna spred arameiskan som kom att bli ett lingua franca i Mellanöstern under många århundraden.

I vår tid är de största semitiska folkgrupperna araberna, som talar arabiska i stora delar av Mellanöstern och Nordafrika, samt judarna, vars moderna språk hebreiska återupplivades på 1800-talet. Vid sidan av dessa finns även assyrier/syrianer, mandéer och andra grupper i Irak och Syrien. På Afrikas horn talar folk som amharer och tigreaner semitiska språk, vilket visar språkfamiljens geografiska spridning.

De semitiska språken har sitt ursprung i området kring Främre Orienten, troligen på Arabiska halvön eller i Levanten. Därifrån spreds de successivt norrut till Mesopotamien och västerut längs Medelhavet. Genom handel, migration och erövringar kom språken att dominera stora delar av regionen. Den arabiska expansionen på 600-talet gjorde att arabiska i dag är det överlägset största semitiska språket, med mer än 300 miljoner talare.

Det är viktigt att skilja mellan den vetenskapliga användningen av ordet semitisk och dess vardagliga laddning. Inom språkvetenskapen är det en neutral term för en språkfamilj och dess talare. I politiska och sociala diskussioner har ordet däremot ofta förknippats med antisemitism, ett begrepp som myntades på 1800-talet och som i praktiken alltid syftat på fientlighet mot judar. Detta gör att ordet semitisk i dag nästan uteslutande uppfattas i relation till judar, trots att det i grunden omfattar många olika folk.

De semitiska folken utgör en central del av Mellanösterns och Nordafrikas historia. Genom sina språk, sina religiösa traditioner och sina kulturella innovationer har de påverkat världshistorien i grunden. Från akkadiska kungar och feniciska handelsmän till dagens araber, judar och etiopier löper en mångtusenårig linje som visar både mångfalden och kontinuiteten i den semitiska världen. Att förstå detta begrepp innebär att förstå ett av mänsklighetens viktigaste kulturella och språkliga arv.

Jamal El-Haj (-)